

KULTURAKO ETA HEZKUNTZAKO FUNTSEN ELKARKETAREN ISAD

Identifikazio-arloa

Erreferentziazko kodea	ES 48020 AHFB/BFHA DFB/BFA CED
Titulua	Bizkaiko Administrazio Ataleko kultura eta hezkuntzako funtsak elkartzea
Data(k)	– Kultura: 1596 – 1982 – Hezkuntza: 1790 – 1977
Deskribapen maila	Funtsak elkartzea
Deskribapen-unitatearen bolumena eta euskarria	<ul style="list-style-type: none"> – Metro linealak: 199 m/l – Katalogatutako espedienteen kopurua: <ul style="list-style-type: none"> – Kultura: 176 – Hezkuntza: 131 <p>Dokumentazioaren zati handiena katalogatu gabe dago oraindik, baina inbentarioa informatizatu egin da eskuragarri eta aurkitzeko moduan egoteko. Hala ere, dokumentuak katalogatuta ez daudenez, ez dira zehatz-mehatz bereizi aurreko dokumentu-tipologietako batean; beraz, ezin dugu zehaztu zer tipologiatakoak diren.</p> <p>Inbentarioan sartu diren dokumentu-kopurua: 10810.</p> <p>Papera.</p>

Testuinguru arloa

Ekoizlearen izena	Bizkaiko Foru Aldundia
Instituzio historia	<p>Funtsen elkartze horrek Aldundiak kulturaren eta hezkuntzaren kudeaketan dituen eskumenei egiten die erreferentzia.</p> <p>Funtsen elkartzeari lotutako dokumentazio-motari erreparatuta ikus daitekeenez, Bizkaiko Aldundiak eskumen handiak izan ditu, lehenik foruetatik eratorriak eta ondoren kontzertu ekonomikotik eratorriak, mendeetan zehar hartu duen izena edozein izanda ere..</p>

Instituzio historia	<p>Eskumen garrantzitsu horiek, araubide erkideko aldundiek izan ez dituztenak, botere handia eman diote lurralde historikoan kultura-eta hezkuntza-gaiak kudeatzeko eta horietan esku hartzeko.</p> <p>Kultura kudeaketari dagokionez, Aldundiak egindako jardueren zati handi bat bere Foru Artxiboarekin lotuta dago, erakunde hori funtsezkoa baita erakundeak izapidetutako dokumentu guztiak berreskuratu ahal izateko eta bere eskumenekin eta gainerako erakundeekin dituen harremanekin lotutako gaiak kudeatu ahal izateko. Ondoren, lurraldeko kulturari funtsezko laguntza emanez, Foru Liburutegia eraiki eta eratuko da. Bilboko Arte Ederren Museoan eta Euskal Museoan ere parte hartuko du. Eta, jakina, oso garrantzitsua izango da Aldundiaren jarduera izaera kulturaleko elkarteei eta izaera bereko jarduerari laguntzeko. Era berean, ez dugu ahaztu behar erakunde honek lurraldeko ondare historiko artistikoa babesteko, zaintzeko eta kontserbatzeko bere gain hartu duen lan garrantzitsua.</p> <p>Hezkuntzari dagokionez, kontuan izan behar da 1857an Moyano Legea onartu zenetik lehen hezkuntza derrigorrezko bihurtu zela. Horrek esan nahi du Bizkaiko udalek eta Aldundiak, elkarlanean, beren gain hartu behar dutela eskola publikoak eraikitzea eta instalatzea, bai eta irakaskuntzako langileei beren ordainsariak ordaintzea ere. Bigarren hezkuntzari eta lanbide-hezkuntzari dagokienez, Diputazioak hartuko du bere gain eskumena, eta, horrela, bera izango da Maisutzako Eskolaz, Lanbide Eskolaz, Bizkaiko Ingeniarien Eskolaz eta Bizkaiko Gorren eta Itsuen Elkargoaz arduratuko dena.</p>
Artxibo historia	Funtsen elkarketa honen artxibo historia, batez ere, Bizkaiko Aldundiak historian zehar izan dituen eskumen eskusiboen ondorioz sortu da.

Artxibo historia	<p>Kultura eta hezkuntzako dokumentazioan kulturaren hainbat alderdiri lotutako funtsezko alderdiei buruzko gaiak sartzen dira, hala nola agiritegia, liburutegiak, kirolak, museoak eta erakusketak, arte eszenikoak, ondare historiko artistikoa, argitalpenak eta euskara denborarekin lotutakoak. Bestalde, hezkuntzagaiek zerikusia dute lehen, bigarren eta goi mailako irakaskuntzekin.</p> <p>Kulturari dagokion dokumentu-zatiak batez ere XVIII. mendetik XX. Menderako garaia hartzen du, eta Foru Agiritegiari buruzko lehenagoko dokumenturen bat ageri da.</p> <p>Hezkuntzari dagokion dokumentu-zatia XIX. eta XX. mendeetako da nagusiki.</p> <p>Bizkaiko Foru Agiritegi Historikora iritsi aurretik, 1878a baino lehenagoko zati historikoan, dokumentazio hori Gernikako Juntetxeko Agiritegian, Foru Liburutegian eta sortu ziren Bizkaiko Foru Aldundiko sailtako bulegoetan egon zen.</p> <p>Ez dugu ahaztu behar Bizkaiko Foru Aldundia, edozein motatako gainerako erakunde publikoak bezala, administrazio-prozesu konplexu bat hasi zuela XIX. mendearen erdialdetik aurrera, estatu liberal eta zentralistatik abiatuta ezarri zen burokratizazio administratibo handiagoari lotuta.</p> <p>Kulturari buruzko dokumentazioa ematen duten erakunde eta/edo sail horien artean, hauek dira dokumentazioaren zatirik handiena sortzen dutenak: Bizkaiko Jaurerriko Artxiboa, Diputazioa eta Lehendakaritza.</p> <p>Hezkuntzako dokumentazioa ematen duten erakunde eta/edo sail horien artean, hauek dira dokumentazioaren zatirik handiena sortzen dutenak: Aldundia eta lehendakaritza.</p>
Sarrera modua	<p>1987tik aurrera lekualdatu zen Bizkaiko Jaurerriak 1878 arte sortutako dokumentazioa, Gernikako Juntetxeko Artxiboan gordeta zegoena, eta ondoren Bizkaiko Foru Aldundiak sortu zuena, Bilboko Foru Liburutegian zegoena, bai eta beste erakunde batzuen eskumenen transferentzia bidez jasotakoa ere: Euskadiko Estatu eta Gobernu Autonomoa</p>

Eduki eta egitura arloa

Irismena eta edukia	Bizkaiko Jaurerriko erakundeek eta Aldundiak sortutako agiritegi historikoko dokumentazioa, jasotakoa.
Balorazioa, hautaketa eta ezabaketa	Kontserbazio iraunkorreko dokumentazioa.
Sarrera berriak	Transferentzia bidezko sarrera berriak gerta daitezke.
Erakundea	<p>Dokumentazioaren antolaketa probintzia-aldundietako artxibozainen lantaldearen sailkapen-koadroan oinarrituta egin da, eta beharrezko serieak zabaldu eta aldatu dira, lurralde erkidearen aldean Bizkaiko Foru Aldundiari dagozkion eskumen kopururik handiagoaren ondorioz.</p> <p>Funts-multzo honen dokumentazioa katalogatzeko erabilitako koadroaren serieak kulturari eta hezkuntzari dagozkienak dira. Kulturako serieek honako jarduketa hauek hartzen dituzte:</p> <ul style="list-style-type: none">– Liburutegiak: 8 dokumentu 1867 eta 1941 bitartekoak.– Kirolak: 14 dokumentu 1886 eta 1976 bitartekoak.– Artxiboak: 29 dokumentu 1596 eta 1977 bitartekoak.– Museoak eta erakusketak: 15 dokumentu 1871 eta 1982 bitartekoak.– Arte eszenikoak: 4 dokumentu 1849 eta 1978 bitartekoak.– Ondare historiko artistikoa: 24 dokumentu 1827 eta 1981 bitartekoak.– Kulturaren sustapena: 28 dokumentu 1845 eta 1977 bitartekoak.– Argitalpenak: 46 dokumentu 1749 eta 1980 bitartekoak.– Musika: 2 dokumentu 1892 eta 1977 bitartekoak.– Batzordeak eta batzarrak: 3 dokumentu 1970 eta 1978 bitartekoak.– Euskara: 3 dokumentu 1888 eta 1975 bitartekoak.

Erakundea	<p>Industria eta merkataritzako serieek honako jarduketa hauek hartzen dituzte:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Lehen Hezkuntza: 49 dokumentu 1812 eta 1969 bitartekoak. – Auzuneko eskolak: 3 dokumentu 1920 eta 1973 bitartekoak. – Bigarren hezkuntza: 25 dokumentu 1790 eta 1969 bitartekoak. – Goi-mailako hezkuntza: 53 dokumentu 1792 eta 1977 bitartekoak. – Batzordeak eta batzarrak: 1 dokumentu 1826 eta 1826 bitartekoak. <p>Dokumentazio guztia ordenatuta dago Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoa hartzen duen eraikinean dauden kutxetan.</p> <p>Inbentariatutako dokumentazioaren zatiak 10810 dokumentu ditu gutxienez, 1592tik 1999ra bitartekoak..</p>
-----------	---

Sartzeko eta erabiltzeko baldintzen arloa

Sartzeko baldintzak	Sarrera askea. Salbuespenetarako, ikus Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoaren ISAD
Erreproduzio baldintzak	Erreproduzio askea. Salbuespenetarako, ikus Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoaren ISAD.
Dokumentuen hizkuntza/idazkera	Gaztelania.
Ezaugarri fisikoak eta baldintza teknikoak	Kontserbazio-egoera, oro har, ona da.
Deskribapen tresnak	<p>Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoaren Administrazio Funtsean honako hauek erabiltzen dira:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Sailkapen koadroa. b. ARWE datu-basea, artxiboari buruzko informazioa kudeatzeko. Hainbat sarbide-puntu eta onomastika-, toponimia- eta gai-indize ditu. c. ARIT datu-basea, kanpo-kontsultarako, aurrekoaren informazio eta sarbide berarekin. <p>Bai katalogatuta dagoen dokumentazioaren zatia, bai inbentariatuta dagoena, eskuragarri dago jendearentzat, legeek zehaztutako salbuespenetan izan ezik.</p>

Lotutako dokumentazio arloa

Jatorrizko dokumenturik ote dagoen eta horien kokalekua	Dokumentazio guztia originala da.
---	-----------------------------------

<p>Kopiarik ote dagoen eta horien kokalekua</p>	<p>Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoan bertan, dokumentazioaren zati bat digitalizatzen ari dira. Dokumentazio hori Internet bidez eskura daiteke, ARIT datu-basearen bidez.</p> <p>Dokumentazioaren zati baten kopia digitalizatuak daude, baina digitalizazio-prozesua gauzatzen ari da; beraz, zehaztuko dugun informazioa zabaldu egingo da.</p> <p>Kulturako dokumentazioaren artean 50 dokumentu digitalizatu dira, 1596 eta 1888 artekoak. Digitalizatutako dokumentazioa honela banatzen da dokumentu-tipologien arabera:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Artxiboak: 18 dokumentu – Museoak eta erakusketak: 2 dokumentu – Ondare historiko artistikoa: 5 dokumentu – Kulturaren sustapena: 8 dokumentu – Argitalpenak: 17 dokumentu <p>Hezkuntzako dokumentazioaren artean 38 dokumentu digitalizatu dira, 1790 eta 1890 artekoak. Digitalizatutako dokumentazioa honela banatzen da dokumentu-tipologien arabera:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Lehen Hezkuntza: 16 dokumentu – Bigarren hezkuntza: 6 dokumentu – Goi-mailako hezkuntza: 16 dokumentu
<p>Lotutako deskribapen unitatea</p>	<p>Kulturarekin eta hezkuntzarekin zerikusia duten dokumentu-iturriak daude BFAHren atal guztietan, batez ere Udal sailean eta sail judizialean.</p>
<p>Argitalpenei buruzko oharra</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Bizkaiko Foru Aldundia, (1997). Bizkaiko ondare historikoaren hamar urteko kudeaketa. Kultura Saila. Ondare Historikoaren Zerbitzua. – Cifuentes Pazos, José Manuel (2002). “El Archivo Histórico Administrativo de la Diputación Foral de Bizkaia”. Dokumentu Ondarearen Kudeaketari buruzko III. Jardunaldietako Aktetan. Probintzia-administrazioaren artxiboak: Aldundiak, Gobernu Zibilak, Ordezkaritzak, Audentziak, Probintzien historikoa. Kordoba, 2002ko urriaren 28tik 30era. (329 – 338. or.)

Oharren arloa

<p>Oharrak</p>	
----------------	--

Kontrol arloa

Artxibozainaren oharra	Actuaciones Culturales Estrategicas 4, S.L. enpresak Bizkaiko Agiritegi Historikoko Bizkaiko Administrazioaren atalerako egindako deskribapena, enpresako teknikariak gainbegiratuta.
Arauk edo erregelak	General International Standard Archival Description, Second Edition, ISAD (G) (Deskribapen Artxibistikorako Nazioarteko Arau Orokorra. Deskribapen Arauen Batzordeak 1999ko irailaren 19an Stockholmen (Suedia) egindako Artxiboen Nazioarteko Kontseiluan onartua. Madril. 2000.
Deskribapenaren data	2020/01/20